

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 2/2014-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 12. februára 2014 predbežne prerokoval sťažnosť O. P., zastúpeného advokátom JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., Advokátska kancelária, Južná trieda 28, Košice, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb poslancov zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013, za účasti Ing. Emila Ďurovčíka, Viliama Zahorčáka, MUDr. Františka Farkaša, MUDr. Jána Mihalečka, PhDr. Jany Cibereovej, PhDr. Ľubice Roškovej, MUDr. Jozefa Makohusa a MUDr. Jána Paľovčíka, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2013 doručená sťažnosť O. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb poslancov zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja (ďalej len „samosprávny kraj“) konaných 9. novembra 2013 vo volebnom obvode č. 7 – Michalovce (ďalej len „voľby do zastupiteľstva samosprávneho kraja“), z dôvodu porušenia ústavného

princípu rovnosti pri uchádzaní sa o volenú funkciu poslanca zastupiteľstva samosprávneho kraja, ako aj z dôvodu porušenia § 27 ods. 4 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách do samosprávnych krajov“), ku ktorému malo dôjsť priebežným zverejňovaním výsledkov volieb na internetovej stránke Štatistického úradu Slovenskej republiky (ďalej len „štatistický úrad“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ kandidoval ako nezávislý kandidát vo voľbách konaných 9. novembra 2013 za poslanca zastupiteľstva samosprávneho kraja vo volebnom obvode č. 7 (Michalovce) spolu s ďalšími 53 kandidátmi. Za tento volebný obvod sa volili 8 poslanci. Za poslancov zastupiteľstva samosprávneho kraja vo volebnom obvode č. 7 boli zvolení: 1. Ing. Emil Ďurovčík (SMER-SD) s počtom hlasov 6 679 (ďalej len „odporca v 1. rade“), 2. Viliam Zahorčák (SMER-SD) s počtom hlasov 6 522 (ďalej len „odporca v 2. rade“), 3. MUDr. František Farkaš (SMER-SD) s počtom hlasov 4 645 (ďalej len „odporca v 3. rade“), 4. MUDr. Ján Mihalečko (SMER-SD) s počtom hlasov 4 630 (ďalej len „odporca vo 4. rade“), 5. PhDr. Jana Cibereová (SMER-SD) s počtom hlasov 4 512 (ďalej len „odporkyňa v 5. rade“), 6. PhDr. Ľubica Rošková (SMER-SD) s počtom hlasov 4 061 (ďalej len „odporkyňa v 6. rade“), 7. MUDr. Jozef Makohus (SMER-SD) s počtom hlasov 3 271 (ďalej len „odporca v 7. rade“) a 8. MUDr. Ján Paľovčík (KDH, SDKÚ-DS, MOST-HÍD) s počtom hlasov 2 784 (ďalej len „odporca v 8. rade“, spolu ďalej len „odporcovia“). Zo 17 658 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do zastupiteľstva samosprávneho kraja sťažovateľ získal 2 783, teda rozdiel platných hlasov medzi sťažovateľom a ostatným zvoleným poslancom zastupiteľstva samosprávneho kraja predstavuje 1 hlas.

Sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti uviedol:

«Každá politická strana, ktorá predložila kandidátnu listinu vo volebnom obvode č. 7, mohla delegovať do každej okrskovej volebnej komisie, aj do obvodnej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka. Takúto možnosť nemal sťažovateľ, ako nezávislý kandidát, nakoľko nemohol sám menovať ani člena ani náhradníka, a ani pozorovateľa do okrskových volebných komisií, ani do obvodnej volebnej komisie. Preto

nemal možnosť kontrolovať činnosť týchto komisií, ich postup pri spočítavaní hlasov, vyhodnocovaní hlasov (platných, neplatných) a pridelovaní hlasov. Nemal možnosť prostredníctvom svojich delegátov, alebo zástupcov kontrolovať to, či zápisnice okrskových volebných komisií zodpovedajú pravde, či hlasy boli správne spočítané, či neplatné hlasovacie lístky boli správne posúdené.

Ak členov volebných komisií delegujú len politické strany, nezávislí kandidáti môžu byť poškodení nesprávnym spočítaním hlasov, alebo manipuláciou s hlasmi. A to ešte zvlášť vtedy, ak chýbajúcich členov komisie menuje starosta, ktorý je členom tej politickej strany, ktorá delegovala svojich zástupcov, i zloženie okrskovej volebnej komisie môže byť jednofarebné, to znamená, že všetci členovia mohli byť zástupcovia jednej politickej strany. Takýmto poškodeným bol aj sťažovateľ, preto došlo k porušeniu princípu rovnosti.

Naviac, niektorí kandidáti na poslancov KSK vo volebnom obvode č. 7, sú aj starostami v obciach, a mohli ovplyvniť zloženie okrskovej volebnej komisie, a to:

- Arpád Csuri (KDH, SDKÚ-DS a MOST-HÍD) - starosta obce Oborín*
- Ján Čuchran, Ing. (KDH, SDKÚ-DS a MOST-HÍD) - starosta obce Kaluža*
- Vladimír Dunajčák, Ing. (ES-HZDS) primátor mesta Strážske*
- Valéria Elková, Mgr. (nezávislá) - starostka obce Markovce*
- Matej Šarocký, Mgr. (KDH, SDKÚ-DS a MOST-HÍD) - starosta obce Stretávka*
- Viliam Zahorčák (SMER-SD) - primátor mesta Michalovce.*

...

Ovplyvniť zloženie okrskových volebných komisií mohli aj starostovia obcí, ktorí sú kandidátmi politických strán, nakoľko do týchto komisií mohli delegovať „svojich“ ľudí.

Okrskové volebné komisie následne mohli manipulovať s hlasmi voličov, a to zvlášť tie v ktorých mala zastúpenie len jedná politická strana ale dve politické strany, a odovzdávali zápisnice obvodnej volebnej komisií medzi poslednými.

Sťažovateľ je presvedčený, že pri voľbách, ktoré sa konali dňa 9. 11. 2013... ústavný princíp rovnosti bol porušený a zásadným spôsobom to ovplyvnilo aj výsledok...

Navrhovateľ, nakoľko nemal „svojho človeka“, ktorý by bol členom okrskovej volebnej komisie a dohliadal na priebeh volieb, spočítavania hlasov, má vážne pochybnosti o správnosti sčítania hlasov. Pochybnosti navrhovateľa sú o to väčšie, že navrhovateľa delí

od zvoleného kandidáta za poslanca zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja Jána Paľovčíka len 1 hlas...

Všetci zvolení kandidáti za poslancov zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja sú kandidáti politických strán, a to 7 za politickú stranu SMER-SD a 1 za koalíciu SDKÚ-DS, KDH, MOST-HÍD.»

V súvislosti s námietkou porušenia § 27 ods. 4 zákona o voľbách do samosprávnych krajov sťažovateľ uviedol:

«Podľa § 27 ods. 4 zákona č. 303/2001 Z. z., členovia volebných komisií a členovia odborných (sumarizačných) útvaroch nesmú poskytovať informácie o priebehu a výsledku volieb až do podpísania zápisnice o výsledku hlasovania. Zmyslom tohto ustanovenia je to, aby nedochádzalo k ovplyvňovaniu voličov, ale aj k manipuláciám s výsledkami volieb okrskovými komisiami. ...

Navrhovateľ v súvislosti s týmto ustanovením chce poukázať na jednu všeobecne známu skutočnosť a to, že Štatistický úrad SR od 22.00 h, teda po uzatvorení volebných miestností priebežne zverejňoval výsledky volieb na internetovej stránke.

Štatistický úrad SR, ako ústredný orgán štátnej správy... mohol mať informácie o priebežných volebných výsledkoch od obvodných volebných komisií, volebných komisií samosprávnych krajov, alebo ústrednej volebnej komisie.

V tejto súvislosti je potrebné ale konštatovať, že ak ktorákoľvek z vyššie uvedených volebných komisií podávala Štatistickému úradu SR priebežne výsledky volieb, podľa toho, ako im prichádzali z jednotlivých okrskov, tak došlo k porušeniu § 27 ods. 4 zákona č. 303/2001 Z. z.

Uvedené porušenie zákona mohlo zásadným spôsobom ovplyvniť výsledok volieb.

Členovia okrskových volebných komisií mohli cez stránku Štatistického úradu SR sledovať priebežné výsledky, vývoj volieb, a počet hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov. Ak poznali priebežné výsledky volieb, tak následne mohli tomu prispôsobiť svoju zápisnicu, kde mohli pozmeniť skutočné výsledky volieb a prideliť hlasy kandidátom, ktorí ich nezískali a ubrať hlasy tým, ktorí ich mali.

Takýto postup bol možný najmä v tých okrskoch, kde členovia okrskovej volebnej komisie boli z jednej alebo dvoch politických spektier, k čomu mohlo dôjsť najmä vtedy, ak

chýbajúcich členov menovali starostovia a odovzdávali zápisnice obvodnej volebnej komisii medzi poslednými.»

Podľa tvrdenia sťažovateľa „Všetci kandidáti, ktorí boli zvolení za poslancov zastupiteľstva KSK boli zvýhodnení oproti navrhovateľovi, lebo kandidovali za politickú stranu SMER-SD a koalíciu politických strán SDKÚ-DS, KDĽH a MOST-HÍD, boli zvýhodnený tým, že prostredníctvom delegátov vo volebných komisiách mali zabezpečenú ich kontrolu, mali zabezpečené to, že nebude sa manipulovať s výsledkami volieb v ich neprospech, alebo že nedôjde k omylom pri spočítavaní hlasov v ich neprospech.

Podozrenie navrhovateľa s možnou manipuláciou s výsledkami volieb okrskových volebných komisií je o to väčšie, že prostredníctvom stránky Štatistického úradu SR sledoval priebežne výsledky volieb, a až do 2 h po polnoci bol na zvoliteľnom mieste. Po druhej hodine po polnoci sa výsledok náhle zmenil a hneď na to, boli aj výsledky hlasovania ukončené.

... došlo aj k závažným pochybeniam pri sčítavaní hlasovacích lístkov, pretože okrskové volebné komisie mohli vyhodnotiť za neplatné aj platne upravené hlasovacie lístky, ktoré boli odovzdané v prospech sťažovateľa. A to mohlo mať zásadný vplyv na výsledok volieb, nakoľko rozdiel medzi počtom hlasov pre sťažovateľa a posledným zvoleným poslancom Jánom Paľovčíkom je len 1 hlas.“

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal volebnú sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonanom dokazovaní rozhodol týmto nálezom:

„Rozhodnutie volebnej komisie košického samosprávneho kraja, zapísané v zápisnici o výsledku volieb do zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja konaných dňa 9. 11. 2013, v časti týkajúcej sa poslancov za volebný obvod č. 7, to znamená poslancov Ján Paľovčík, Emil Ďurovčík, Viliam Zahorčák, František Farkaš, Ján Mihalečko, Jana Cibereová, Ľubica Rošková, Jozef Makohus zrušuje, a súčasne vyhlasuje Emila Ďurovčíka, Viliama Zahorčáka, Františka Farkaša, Jána Mihalečka, Janu Cibereovú, Ľubicu Roškovú, Jozefa Makohusa a O. P. za riadne zvoleného poslanca zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja.

alternatívne

Volby do zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja konané 9. 11. 2013 vo volebnom obvode č. 7 vyhlasuje za neplatné.“

Sťažovateľ na preukázanie svojich tvrdení navrhol vyžiadať zápisnice všetkých okrskových volebných komisií v rámci volebného obvodu č. 7 (Michalovce) a zápisnicu obvodnej volebnej komisie; vykonať dôkaz vyjadrením štatistického úradu k priebežnému zverejňovaniu výsledkov napadnutých volieb a prepočítať hlasovacie lístky všetkých okrskových volebných komisií.

Na výzvu ústavného súdu z 26. a 27. novembra 2013 sa k volebnej sťažnosti v rámci prípravy na jej predbežné prerokovanie vyjadrili odporcovia a štatistický úrad.

Odporca v 1. rade vo vyjadrení z 10. decembra 2013 uviedol, že nemá vedomosť o porušení zákona o voľbách do samosprávnych krajov počas volieb konaných 9. novembra 2013, preto považuje výsledky volieb uvedené v zápisnici volebnej komisie samosprávneho kraja za platné.

Odporca v 2. rade vo svojom vyjadrení zo 6. decembra 2013 k veci uviedol:

„1. V zmysle § 13 ods. 1 zák. č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len zákon) deleguje do okrskovej volebnej komisie jedného zástupcu a jedného náhradníka politická strana, ktorá podáva kandidátnu listinu.

Chcem však poukázať na § 34 zákona, kde pri sčítaní hlasov môžu byť prítomné aj osoby (pozorovatelia), ktorým na to dala povolenie okrsková volebná komisia. Túto možnosť sťažovateľ mohol využiť.

V meste Michalovce nebol v žiadnom okrsku člen komisie, ktorého by delegoval primátor mesta, k ostatným obciam sa vyjadriť neviem. Podľa mojich vedomostí bolo do väčšiny okrskov vo volebnom obvode delegovaných 13 členov volebnej komisie, v meste Michalovce v každej, čo je podľa mňa dostatočný počet na zákonné zabezpečenie priebehu volieb a sčítania hlasov.

2. Poskytovanie informácií o priebehu a výsledku volieb je vecou volebných komisií a odborných sumarizačných útvarov a tieto sa zverejňujú v rámci každých volieb rovnako, ako za volebný obvod, kde som kandidoval a kde to sťažovateľ namieta. Podľa môjho názoru, sumarizačný útvar obvodnej volebnej komisie, zverejňuje zápisnice okrskových volebných komisií, ktoré sú už podpísané, a teda v zmysle § 27 ods. 4 zákona možno poskytovať informácie o priebehu a výsledku volieb v jednotlivých okrskoch.

Na základe uvedeného mám za to, že zákon č. 303/2001 Z. z. v napadnutom rozsahu nebol porušený a rozhodnutie volebnej komisie Košického samosprávneho kraja, zapísané v zápisnici o výsledku volieb do zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja, konaných dňa 9. 11. 2013, je platné.“

Odporcovia v 3., 4., 5., 6. a 7. rade vo svojich vyjadreniach z 11., 6., 10., 12. a 11. decembra 2013 k volebnej sťažnosti zhodne uviedli, že nemajú vedomosť o porušení zákona o voľbách do samosprávnych krajov počas volieb konaných 9. novembra 2013, preto považujú výsledky volieb uvedené v zápisnici volebnej komisie samosprávneho kraja za platné.

Odporca v 8. rade vo svojom vyjadrení z 12. decembra 2013 uviedol:

*„- rešpektujem výsledky volieb, ktoré prebehli bez problémov
- podľa môjho názoru nedošlo k porušeniu volebného poriadku.“*

Štatistický úrad vo svojom vyjadrení z 5. decembra 2013 ku skutočnostiam, ktoré sa týkali priebežného zverejňovania výsledkov volieb, uviedol:

«Štatistický úrad SR v zmysle § 8 ods. 7 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) na prípravu spracovania a na spracovanie výsledkov volieb vytvára pre Ústrednú volebnú komisiu, volebné komisie samosprávnych krajov a pre obvodné volebné komisie odborné (sumarizačné) útvary.

Odborný sumarizačný útvar Ústrednej volebnej komisie na základe Uznesenia Ústrednej volebnej komisie pre voľby do orgánov samosprávnych krajov zo dňa 29. 10. 2013 bodu 5 (citácia „5. Ústredná volebná komisia berie na vedomie informáciu

predsedníčky Štatistického úradu Slovenskej republiky o utvorení odborných (sumarizačných) útvarov volebných komisií a o príprave spracovania výsledkov hlasovania vo voľbách do orgánov samosprávnych krajov.“) a Projektu automatizovaného spracovania výsledkov volieb do orgánov samosprávnych krajov 2013 zabezpečoval priebežné zverejňovanie výsledkov hlasovania na podklade podpísaných zápisníc okrskových volebných komisií o hlasovaní v zmysle § 37 ods. 1 zákona a po ukončení činnosti okrskovej volebnej komisie v zmysle § 38 zákona.

Projekt automatizovaného spracovania výsledkov volieb do orgánov samosprávnych krajov 2013, ktorý Ústredná volebná komisia pre voľby do orgánov samosprávnych krajov zobrala na vedomie bez výhrad, rieši spracovanie výsledkov volieb a prezentáciu priebežných a definitívnych výsledkov v časti „2.2. Príprava Oracle prostredia pre databázovú časť spracovania“ str. 12 „Spracovanie výsledkov volieb na úrovni OSÚ ÚVK bude zabezpečené centrálnym informačným systémom IVIS. Celé prostredie IVIS bude mať zabezpečenú vysokú dostupnosť služieb od aplikačnej úrovne až po geografickú redundanciu výpočtových centier. Priebežné a definitívne výsledky volieb budú prezentované na URL: <http://www.volbysr.sk> a <http://www.statistics.sk>“.»

Ústavný súd si zároveň vyžiadal zápisnicu volebnej komisie samosprávneho kraja o výsledku volieb do zastupiteľstva samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013, zápisnicu obvodnej volebnej komisie o výsledku hlasovania vo volebnom obvode č. 7 (Michalovce) a zápisnice všetkých okrskových volebných komisií v rámci volebného obvodu č. 7 (Michalovce) o hlasovaní vo voľbách do zastupiteľstva samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013. Z predloženej volebnej dokumentácie ústavný súd zistil, že

- vo volebnom obvode č. 7 sa volilo v 129 volebných okrskoch, obálky boli vydané 17 960 voličom, odovzdaných bolo 17 954 obálok a platných hlasovacích lístkov bolo 17 658,

- v okrskových volebných komisiách bolo v čase volieb prítomných od 6 do 13 členov, do obvodnej volebnej komisie bolo delegovaných a v čase volieb prítomných 7 členov a volebná komisia samosprávneho kraja pozostávala zo 14 členov,

- okrem členov volebných komisií a ich zapisovateľov neboli vo volebných komisiách prítomné iné osoby (napr. dobrovoľní pozorovatelia) a

- uvedené zápisnice bez výhrad podpísali všetci členovia uvedených volebných komisií.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánu územnej samosprávy.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata argumentácie sťažovateľa, ktorou odôvodňuje namietanú neústavnosť a nezákonnosť volieb do zastupiteľstva samosprávneho kraja, spočíva v jeho tvrdení o porušení princípu rovnosti pasívneho volebného práva zaručeného v čl. 30 ods. 4 ústavy a v porušení ustanovenia § 27 ods. 4 zákona o voľbách do samosprávnych krajov.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (mutatis mutandis napr. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis napr. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé, závažné alebo opätovné porušenie zákona upravujúceho prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou pre uplatnenie právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom zistené nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok napádaných volieb. Túto skutočnosť však sťažovateľ musí nielen tvrdiť, ale musí ju aj doložiť exaktnými dôkazmi. Dôkazné bremeno znáša sťažovateľ (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010).

Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne aspoň pravdepodobné, a súčasne že sú spôsobilé preukázať také porušenie volebného zákona, ktoré by v konečnom dôsledku odôvodňovalo prijatie záveru o inom výsledku volieb, než aký bol vyhlásený.

1. Porušenie princípu rovnosti pri uchádzaní sa o volenú funkciu poslanca vidí sťažovateľ v tom, že na rozdiel od kandidátov, ktorí kandidovali na kandidátke niektorej z politických strán, resp. ich koalícií, si sťažovateľ nemohol nominovať „svojho“ delegáta/zástupcu do okrskových volebných komisií, keďže kandidoval ako nezávislý kandidát. Z tohto dôvodu nemal možnosť kontrolovať činnosť okrskových volebných komisií, najmä ich postup pri sčítavaní a vyhodnocovaní hlasov. Pretože sťažovateľa

od ostatného zvoleného kandidáta delí len 1 hlas, má vážne pochybnosti o správnosti sčítania hlasov a o regulárnom priebehu volieb.

Kreovanie volebných komisií upravuje § 8 až § 13 zákona o voľbách do samosprávnych krajov, pričom v zásade platí, že tieto sú tvorené z rovnakého počtu zástupcov politických strán, politických hnutí alebo ich koalícií, ktoré vo voľbách podávajú samostatnú kandidátну listinu. Každá kandidujúca politická strana (politické hnutie), resp. ich koalícia deleguje jedného zástupcu a jedného náhradníka do príslušných volebných komisií (okrsková, obvodná a volebná komisia samosprávneho kraja), ktoré musia mať najmenej päť členov.

Už samotný spôsob kreovania volebných komisií, v ktorých v zásade majú (resp. môžu mať) zastúpenie všetky kandidujúce politické strany a hnutia, resp. ich koalície, je podľa názoru ústavného súdu zárukou korektného a zákonného priebehu hlasovania a zisťovania výsledkov volieb. K obdobnému záveru dospel ústavný súd aj v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 36/03 z 1. júla 2004, keď konštatoval, že okrsková volebná komisia vo voľbách do obecnej samosprávy plní aj úlohu garanta ústavnosti a zákonnosti samostatného volebného aktu a prvotného sčítania hlasov.

V súvislosti s námietkou zloženia volebných komisií je potrebné uviesť, že starostovia obcí (ako kandidáti politických strán kandidujúcich vo voľbách) majú možnosť menovať chýbajúcich členov okrskovej volebnej komisie len v prípade, ak táto nie je vytvorená v minimálnom počte 5 členov zo zástupcov delegovaných kandidujúcimi politickými stranami (§ 13 ods. 2 zákona o voľbách do samosprávnych krajov). Vzhľadom na ústavným súdom zistený počet členov okrskových volebných komisií v napadnutých voľbách (od 6 do 13) je v zásade nemožné, aby v okrskovej volebnej komisii mala zastúpenie len jedna, resp. dve kandidujúce politické strany, ako to tvrdí sťažovateľ. Argumentáciu sťažovateľa v tomto smere preto ústavný súd nepovažoval za dôvodnú.

Podľa § 31 ods. 2 tretej vety zákona o voľbách do samosprávnych krajov predseda okrskovej volebnej komisie alebo v jeho neprítomnosti podpredseda umožní prítomnosť

pozorovateľov volieb, ak to nie je na prekážku priebehu hlasovania. Pokiaľ preto sťažovateľ chcel mať svojho zástupcu/zástupcov v okrskových volebných komisiách, mohol ich v rozsahu citovanej zákonnej úpravy mať vo forme pozorovateľov, ktorí by dohliadali na priebeh hlasovania a zisťovania volebných výsledkov. To, že sťažovateľ túto zákonnú možnosť nevyužil, resp. že v okrskových volebných komisiách neboli prítomní žiadni pozorovatelia, nemôže byť dôvodom na spochybňovanie regulárneho priebehu a výsledkov volieb.

2. Sťažovateľ tiež poukázal na okolnosti priebežného zverejňovania výsledkov volieb na internetovej stránke štatistického úradu, ktoré podľa neho indikujú porušenie ustanovenia § 27 ods. 4 zákona o voľbách do samosprávnych krajov.

Podľa § 27 ods. 4 zákona o voľbách do samosprávnych krajov členovia volebných komisií a členovia odborných (sumarizačných) útvarov nesmú poskytovať informácie o priebehu a výsledku volieb až do podpísania zápisnice o výsledku hlasovania.

Podľa § 38 ods. 1 zákona o voľbách do samosprávnych krajov po sčítaní hlasov a podpísaní oboch rovnopisov zápisnice o hlasovaní vyhlási predseda okrskovej volebnej komisie výsledok hlasovania a jeden rovnopis zápisnice odovzdá bezodkladne obvodnej volebnej komisii a vyčká na jej pokyn na ukončenie činnosti.

Z vyjadrenia štatistického úradu k okolnostiam priebežného zverejňovania výsledkov volieb vyplýva, že odborný sumarizačný útvar Ústrednej volebnej komisie zabezpečoval priebežné zverejňovanie výsledkov hlasovania na podklade podpísaných zápisníc okrskových volebných komisií o hlasovaní a po ukončení ich činnosti (§ 37 ods. 1 a § 38 zákona o voľbách do samosprávnych krajov), teda až po voľbách. Na základe uvedeného ústavný súd považuje námietku porušenia § 27 ods. 4 zákona o voľbách do samosprávnych krajov za zjavne neodôvodnenú.

Vzhľadom na uvádzané skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že vykonaným dokazovaním neboli preukázané sťažovateľom tvrdené porušenia ústavy a zákona o

voľbách do samosprávnych krajov, ktoré by viedli ústavný súd k tomu, aby prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie a následne vyhlásil voľby poslancov do zastupiteľstva samosprávneho kraja za neplatné, resp. zrušil napadnutý výsledok volieb.

Súčasťou zákonom predpísaných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vo vzťahu k voľbám, ktorých výsledok už bol uverejnený v zmysle príslušných ustanovení volebného zákona, platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti, ktorá platí dovtedy, kým ústavný súd o voľbách napadnutých volebnou sťažnosťou v zmysle § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodne inak ako zamietnutím sťažnosti. Preto je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať tak intenzívne porušenie zákona o voľbách, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

Sťažovateľ navrhol prepočítať hlasovacie lístky odovzdané pre jednotlivých kandidátov na poslancov zastupiteľstva samosprávneho kraja vo všetkých okrskoch volebného obvodu č. 7 (Michalovce), a to s ohľadom na rozdiel hlasov získaných vo voľbách do zastupiteľstva samosprávneho kraja medzi ostatným zvoleným poslancom a sťažovateľom, ktorý predstavuje 1 hlas.

Volebná sťažnosť nie je všeobecným opravným prostriedkom na preskúmanie výsledkov volieb. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že predovšetkým sťažovateľ v konaní o zákonnosti volieb znáša dôkazné bremeno v tom zmysle, že musí nezákonnosť volieb nielen namietat', ale svoje tvrdenie aj preukázať navrhovanými dôkazmi (m. m. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 94/07, PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 29/2011). Dôkazy označené sťažovateľom vo volebnej sťažnosti však treba považovať za také, ktoré nijakým spôsobom nepreukazujú porušenie volebného zákona. Všetky tvrdenia sťažovateľa

uvádzané v sťažnosti majú len všeobecnú hypotetickú povahu bez preukázania relevantných dôkazov.

Obvinenia sťažovateľa z manipulácie s výsledkami volieb volebnými komisiami v príslušných okrskoch volebného obvodu nie sú ničím podložené. Ústavný súd z predloženej volebnej dokumentácie zistil, že volebné zápisnice vo všetkých 129 volebných okrskoch volebného obvodu č. 7, ako aj zápisnica obvodnej volebnej komisie boli podpísané bez výhrad všetkými členmi volebných komisií (vrátane zapisovateľov), čím jednoznačne osvedčili výsledky dosiahnuté vo voľbách.

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa založenou najmä na domnelom porušení zákona o voľbách ústavný súd tiež poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že len domnienka nesprávnosti výsledku volieb nie je dôvodom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by zrušil výsledok volieb (PL. ÚS 39/95, PL. ÚS 32/03). Základným predpokladom na zrušenie výsledku volieb je však preukázanie takých porušení volebného zákona, ktoré odôvodňujú záver o inom výsledku volieb (PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 32/03).

V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne dopĺňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010).

Ústavný súd za základ svojho rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa proti výsledkom napadnutých volieb považoval oficiálny výsledok sčítania, ku ktorému dospela obvodná volebná komisia a ktorý nebol spochybnený žiadnym jej členom, naopak, zápisnicu podpísali všetci členovia volebnej komisie bez využitia možnosti odmietnutia podpisu s uvedením, či bez uvedenia dôvodov takéhoto odmietnutia. Takto zistený výsledok volieb nemožno spochybňovať alebo považovať za nezákonný bez toho, že by existovali konkrétne

dôkazy o manipulácii s hlasmi voličov, resp. dôkazy preukazujúce nesprávne sčítanie hlasov.

So zreteľom na uvedené ústavný súd uzavrel, že sťažovateľ dostatočným spôsobom neoznačil a ani nepredložil kvalifikované dôkazy spôsobilé preukázať skutočnosti, ktoré by mohli mať priamy vplyv na vyhlásený výsledok volieb poslancov zastupiteľstva samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013 vo volebnom obvode č. 7 (Michalovce). Sťažovateľ tak neunesol dôkazné bremeno a dôvody namietanej neústavnosti a nezákonnosti napadnutých volieb založil len na hypotetických tvrdeniach. Len samotná skutočnosť rozdielu jedného hlasu medzi ostatným zvoleným poslancom a sťažovateľom bez súčasného preukázania porušenia zákona o voľbách do samosprávnych krajov nemôže spochybniť zákonnosť priebehu a výsledku napádaných volieb.

Uvedené závery boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2014